

Duponchelia fovealis belaagt steeds meer teelten

Van Spronsen: 'Telers onderschatten

Arjan Spaans (rechts) en Richard van Spronsen inspecteren bij kalanchoëkweker Aad Vreugdenhil (links) het resultaat van een van de vele vanglampen.

Het motje en de rups van Duponchelia fovealis komen in steeds meer teelten voor, niet alleen in potplanten maar tegenwoordig ook in paprika. De rups kan veel schade veroorzaken. Met een goede hygiëne, het inzetten van Hypoaspis miles en het gebruik van vanglampen kan die schade binnen de perken blijven.

TEKST EN BEELD: HERMA ENTHOVEN

Er zijn van die plagen waar je jaren geleden weinig of niet over hoorde en die nu bij steeds meer teelten de kop op lijken te steken. Duponchelia fovealis kwam bijvoorbeeld al langer in de rozenteelt voor. Veel meer dan wat oud organisch materiaal opeten doet het rupsje daar niet, zodat er in die teelt niet echt behoefte bestaat om het aan te pakken.

In een aantal potplantenteelten echter veroorzaakt Duponchelia fovealis flinke wegval. Dit gebeurde vier jaar geleden ook bij de kalanchoës van Aad Vreugdenhil van Kwekerij Vreugdenberg in De Lier. Er was wegval van bijna 5% van de planten. Met

het nemen van de nodige maatregelen heeft Vreugdenhil deze plaag tegenwoordig echter goed onder controle.

Aanvreten van de plantvoet

Duponchelia fovealis is een klein motje, ongeveer een centimeter groot, bruinig van kleur met over de voorvleugels lichte streepjes. Opvallend is, dat het lijf uitsteekt buiten de vleugels. De eitjes zijn roze van kleur en worden in rijtjes van enkele eieren afgezet. De rupsen, zo'n twee à drie cm lang hebben een opvallende zwarte kop. De mot leeft zo'n anderhalf à twee weken en kan in die tijd rond

de 150 eitjes afzetten.

De rups kruipt bij voorkeur diep weg onder de plant en vreet zich vanaf de plantvoet verder het hart in richting plantenwortels. De vraatschade kan zo groot zijn dat de plant geheel wegvalt. Maar een aangevreten plek kan ook een ideale invalspoort vormen voor schimmels en bacteriën. Duponchelia houdt van een vochtig milieu. Je ziet daarom dat bij eb-en-vloed teelten de rups via de

Levenscyclus van Duponchelia fovealis

(Bij temperatuurstandigheden van 20 - 22°C)

- eieren worden in kleine groepjes op de plant afgezet
- na 7 à 8 dagen komen de eieren uit → rups
- de rups groeit gedurende 3 tot 4 weken (larvestadium) en geeft vraatschade
- rups gaat verpoppen
- het popstadium duurt 1 tot 2 weken → motje
- motje leeft 1/2 tot 2 weken
- motje kan in die periode minstens 150 eitjes leggen

de schade door Duponchelia'

gaten onder in de pot naar de wortels kruipt en zo de wortels wegvreet. Omdat de rups zo verscholen zit en zich ver de plant invreet is hij moeilijk te zien. Op het moment dat je vraat ziet is het voor de plant vaak al te laat. Het is dus gewenst om in een zeer vroeg stadium te beginnen met gewasbeschermende maatregelen. Liefst preventief.

Hypoaspis inzetten

Volgens Richard van Spronsen en Arjan Spaans (gewasbeschermingspecialisten van Van Iperen) kun je met goede preventieve zorg en hygiëne Duponchelia voldoende buiten de deur houden.

“Met *Hypoaspis miles* kun je Duponchelia goed aanpakken. Het beste is om snel nadat de planten in de kas worden gezet, deze roofmijt uit te strooien. Bij Kwekerij Vreugdenberg strooit men al een week na oppotten *Hypoaspis*, ± 100 stuks/m²”, aldus de adviseurs.

“*Hypoaspis* is een ideale roofmijt”, vinden Van Spronsen en Spaans. De roofmijten eten de eieren en de net uitgekomen eieren van Duponchelia. Maar als ze niet voldoende eieren vinden dan kunnen ze ook heel goed in leven blijven met aanwezig organisch materiaal. Ze zijn niet kieskeurig. Want zoals bekend wordt *Hypoaspis* eveneens met goede resultaten ingezet tegen tripspoppen en varenrouwmug.

Hypoaspis miles kan 80% van de gehele Duponchelia bestrijding op zich nemen. Als deze roofmijt eenmaal in de plant

Het ongeveer 1 cm grote bruinige motje Duponchelia fovealis heeft over de voorvleugels lichte streepjes en een lijf dat uitsteekt buiten de vleugels.

aanwezig is, dan hoef je niet meer bij te strooien. Tot bij de consument in huis doen ze hun werk.

Een volgende maatregel, behalve het inzetten van *Hypoaspis*, is het spuiten met Turex (*Bacillus thuringiensis*). “Met spuiten moet je ook vroeg beginnen, omdat je dan nog gemakkelijk kunt doordringen tot vlak bij de wortels.” Bovendien voert Vreugdenhil in de kas voor alle aanwezige plantstadië een ruimtebehandeling uit, met bijvoorbeeld Methomex of Splendid. Zo kun je de rondvliegende motjes kwijt raken. In de winter is een ruimtebehandeling om de drie weken voldoende, zomers elke week.

Vanglampen

Vreugdenhil heeft sinds het begin van dit jaar ook nog een ‘mechanische’ maatregel getroffen. Hij heeft de kas volgehangen met vanglampen, op elk 165 m² hangt er een. Deze teler gebruikte namelijk al drie jaar vanglampen in de moerplantenkas en hij had hiermee hele positieve ervaringen. Met deze lampen dien je twee doelen: het vangen van rondvliegende motten (ze vallen in een bakje gevuld met olie) en je kunt – net als met de gele signaalplaten die overal hangen – signaleren wat er zoal aanwezig is en in welke mate.

Adviseur Van Spronsen: “In de zomer moet je zulke vanglampen niet te veel gebruiken, want als de luchtramen open staan zou je beestjes van buiten naar binnen kunnen lokken.”

Hygiëne tenslotte is eveneens een belangrijk onderdeel van de preventieve bestrijding. Op Kwekerij Vreugdenberg worden de tafels na elke teeltronde schoon gespoet, omdat in achterblijvend organisch materiaal nog eieren en poppen aanwe

zig kunnen zijn.

Als je nog meer op safe wilt werken, zou je de luchtramen van gaas kunnen voorzien. Dat geeft echter niet de garantie dat er helemaal geen Duponchelia meer de kas in zou kunnen komen.

Nauwkeurige registratie

Van Spronsen en Spaans zijn van mening dat veel telers de schade door Duponchelia onderschatten: “Het is echt uitkijken met deze mot. In veel teelten zie je hem in steeds grotere aantallen opduiken. Voor je het weet zit je met een enorme schade.”

In kalanchoë, begonia, cyclamen, gerbera en calathea is het al een bekende belager. Maar ook telers van andere gewassen moeten op hun hoede zijn. Duponchelia wordt nu ook al steeds vaker gesignaleerd bij phalaenopsis, hortensia, poinsettia en paprika's.

Nauwkeurige scouting en registratie van al wat vliegt en aan planten vreet is dus geboden. Spaans: “Vooral ook na een bestrijding moet je na enige tijd controleren of het gewenste resultaat is behaald. Met vangplaten en vanglampen kun je zien wat en in welke hoeveelheden er rondvliegt, zodat je tijdig kunt ingrijpen.”

In veel potplantenteelten, maar tegenwoordig ook in paprika, komt Duponchelia fovealis voor. De rups vreet zich vanaf de plantvoet de wortels in, met als resultaat volledige wegval van de plant. Met behulp van *Hypoaspis miles*, enkele bespuitingen, ruimtebehandeling en het gebruik van vanglampen is Duponchelia goed onder controle te houden.

SAMENVATTING

Bij kalanchoëtelers Aad Vreugdenhil in De Lier hangt op elke 165 m² een vanglamp